

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 494/2022-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duřu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Petrom Kubinom, advokátom spolupracujúcim so spoločnosťou Dentons Europe CS LLP, organizačnou zložkou, Bottova 2A, Bratislava, IČO 36 861 391, proti postupu Úradu inšpekčnej služby, Krajskej prokuratúry v Bratislave a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v trestnej veci vedenej pod ČVS: UIS-340/OISZ-2021 (3 Kv 35/21/1100), ktorým odopreli sťažovateľom a ich obhajcovi sprístupnenie všetkých zvukových a zvukovo-obrazových záznamov vyhotovených na základe a) súhlasu Krajského súdu v Bratislave na vyhotovovanie zvukových záznamov Slovenskou informačnou službou č. k. 3 Ntt/22/2021-2-D-KSBA z 12. júla 2021, b) príkazu prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. I KO-V-34/2021/1100-7 z 30. apríla 2021 na použitie agenta potvrdeného rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/34/2021 z 1. mája 2021, c) príkazu prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave č. k. I KO-V-34/2021/1100-7 z 30. apríla 2021 na vyhotovovanie obrazových, zvukových a zvukovo-obrazových záznamov agentom potvrdeného rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/34/2021 z 1. mája 2021, d) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových a zvukovo-obrazových záznamov č. k. Ntt/40/2021-2-V-OSBAIII z 13. mája 2021, e) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových a zvukovo-obrazových záznamov č. k. Ntt/41/2021-2-V-OSBAIII z 13. mája 2021, f) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových a zvukovo-obrazových záznamov č. k. Ntt/61/2021-2-V-OSBAIII z 27. mája 2021 a g) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových záznamov č. k. Ntt/57/2021-2-V-OSBAIII z 26. mája 2021 predĺženého príkazom Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/89/2021-2-V-OSBAIII z 20. septembra 2021 v celosti za celé obdobie ich vyhotovovania na vhodnom elektronickej nosiči, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. februára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Úradu inšpekčnej služby, Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v trestnej veci vedenej pod ČVS: UIS-340/OISZ-2021 (3 Kv 35/21/1100), ktorým odopreli sťažovateľom a ich obhajcoví sprístupnenie všetkých zvukových a zvukovo-obrazových záznamov vyhotovených na základe a) súhlasu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na vyhotovovanie zvukových záznamov Slovenskou informačnou službou č. k. 3 Ntt/22/2021-2-D-KSBA z 12. júla 2021, b) príkazu prokurátora krajskej prokuratúry č. k. I KO-V-34/2021/1100-7 z 30. apríla 2021 na použitie agenta potvrdeného rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/34/2021 z 1. mája 2021, c) príkazu prokurátora krajskej prokuratúry č. k. I KO-V-34/2021/1100-7 z 30. apríla 2021 na vyhotovovanie obrazových, zvukových a zvukovo-obrazových záznamov agentom potvrdeného rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/34/2021 z 1. mája 2021, d) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových a zvukovo-obrazových záznamov č. k. Ntt/40/2021-2-V-OSBAIII z 13. mája 2021, e) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových a zvukovo-obrazových záznamov č. k. Ntt/41/2021-2-V-OSBAIII z 13. mája 2021, f) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových a zvukovo-obrazových záznamov č. k. Ntt/61/2021-2-V-OSBAIII z 27. mája 2021 a g) príkazu Okresného súdu Bratislava III na vyhotovovanie zvukových záznamov č. k. Ntt/57/2021-2-V-OSBAIII z 26. mája 2021 predĺženého príkazom Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/89/2021-2-V-OSBAIII z 20. septembra 2021. Sťažovatelia zároveň navrhujú, aby ústavný súd (najprv dočasným opatrením a následne aj nálezom) prikázal Úradu inšpekčnej služby a krajskej prokuratúre uložiť do vyšetrovacieho spisu ČVS: UIS-340/OISZ-2021 (3 Kv 35/21/1100) všetky už identifikované zvukové a zvukovo-obrazové záznamy (písm. a – g), a to v každom prípade v celosti za celé obdobie ich vyhotovovania na vhodných elektronických nosičoch, a umožniť sťažovateľom a ich obhajcoví oboznámiť sa s obsahom týchto záznamov a urobiť si z nich úplné alebo čiastočné kópie, a to po celú dobu predmetného trestného konania. Napokon si sťažovatelia uplatňujú aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh a vyjadrení vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Uznesením vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS-171/OISZ-2021 zo 14. apríla 2021 bolo začaté trestné stíhanie vo veci prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v súbehu so zločinom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Dozor nad dodržiavaním zákonnosti prebiehajúceho prípravného konania realizuje prokurátor krajskej prokuratúry pod sp. zn. 3 Kv 17/21/1100. Uznesením vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS 340/OISZ-2021 zo 6. septembra 2021 bolo

podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začaté trestné stíhanie vo veci zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Následne vyšetrovateľ Úradu inšpekčnej služby uznesením ČVS: UIS-340/OISZ-2021 zo 14. septembra 2021 podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] obvinenie za zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Uznesením prokurátora krajskej prokuratúry č. k. 3 Kv 35/21/1100-11 zo 14. septembra 2021 bola podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku k trestnej veci vedenej na Úrade inšpekčnej služby pod ČVS: UIS-340/OISZ-2021 pripojená aj vec vedená na tomto úrade pod ČVS: UIS-352/OISZ-2021, v ktorej boli obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] za zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. c), ods. 2 písm. a) Trestného zákona v súbehu so zločinom zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. c) Trestného zákona, ktoré boli spáchané formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

2.2. Uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava III č. k. Tp/46/2021 z 15. septembra 2021 boli sťažovatelia vzatí do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b), c), § 76 ods. 8 Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť 13. septembra 2021 o 8.20 h, resp. o 9.34 h. Proti týmto uzneseniam podali sťažovatelia sťažnosti, o ktorých rozhodoval krajský súd, ktorý sa nestotožnil so závermi sudcu pre prípravné konanie, pretože tieto boli nepreskúmateľné a uzneseniami č. k. 2 Tpo 64/2021 z 1. októbra 2021 a č. k. 2 Tpo 65/2021 z 1. októbra 2021 zrušil napadnuté uznesenie Okresného súdu Bratislava III a sťažovateľov prepustil ihneď na slobodu. Krajský súd okrem iného uviedol, že prokurátor v návrhu na vzatie sťažovateľov do väzby neoznačil, ktoré udalosti zachytené na odposluchoch považuje za protiprávne konanie, a sťažnostný súd ani vo zvyšnej (necitovanej) časti nevidel nič z vyjadrení odpočúvaných osôb, čo by bolo v rozpore so zákonom (s. 27 uznesenia č. k. 2 Tpo 64/2021 z 1. októbra 2021).

2.3. Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) uznesením č. k. IV/3 GPt 117/21/1000-27 zo 4. februára 2022 uznesenie vyšetrovateľa Úradu inšpekčnej služby ČVS: UIS-352/OISZ-2021 z 13. septembra 2021, ktorým bolo podľa § 199 ods. 1, 2 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie [REDAKOVANÉ] v bode 1 a v bode 2 zrušil. Súčasne bolo zrušené i uznesenie prokurátora krajskej prokuratúry č. k. 3 Kv 35/21/1100-11 zo 14. septembra 2021 o spojení vecí, v dôsledku čoho vyšetrovateľ vo veci ČVS: UIS-352/OISZ-2021 ďalej koná, a to v štádiu pred začatím trestného stíhania.

3. Sťažovatelia sa domáhali nápravy napadnutého postupu orgánov činných v trestnom konaní aj sťažnosťou proti uzneseniu o vznesení obvinenia, o ktorej zamietavým spôsobom rozhodol generálny prokurátor uznesením č. k. IV/3 GPt 117/21/1000-27 zo 4. februára 2022 (popri zrušení rozhodnutí uvedených v bode 2.3, pozn.). Generálny prokurátor v predmetnom uznesení okrem iného uviedol, že záznam na vhodnom elektronickej nosiči bude v celosti súčasťou vyšetrovacieho spisu najneskôr do skončenia vyšetrovania tak, aby sa sťažovatelia mohli s jeho obsahom oboznámiť, čím bude zachované ich právo na obhajobu. Okrem toho sa sťažovatelia domáhali

nápravy napadnutého postupu aj sťažnosťou adresovanou krajskej prokuratúre 30. decembra 2021, ktorou žiadali preskúmanie postupu Úradu inšpekčnej služby podľa § 210 Trestného poriadku, ako aj žiadosťou o okamžité sprístupnenie všetkých zvukových záznamov zo 17. februára 2022 adresovanou Úradu inšpekčnej služby.

4. Sťažovatelia pre úplnosť doplnili, že pri nahliadnutí do vyšetrovacieho spisu 29. decembra 2021 im bola poskytnutá iba malá časť záznamov z použitia informačno-technických prostriedkov (ďalej len „ITP“) podľa Trestného poriadku, a to iba v rozsahu, v ktorom boli použité v uznesení o vznesení obvinenia. Sťažovatelia nemali prístup k záznamom z použitia ITP v celosti, pretože tieto sa nenachádzali v príslušnom vyšetrovacom spise.

5. Sťažovatelia napadli uznesenie generálneho prokurátora č. k. IV/3 GPt 117/21/1000-27 zo 4. februára 2022 aj mimoriadnym opravným prostriedkom podľa § 363 Trestného poriadku, no generálny prokurátor sa týmto mimoriadnym opravným prostriedkom odmietol zaoberať z dôvodu, že nemá právomoc preskúmať svoje vlastné skoršie uznesenie. Tento postup generálneho prokurátora bol následne odobrený ústavným súdom v konaní sp. zn. IV. ÚS 212/2022.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia poukazovali na to, že napadnutým postupom orgánov činných v trestnom konaní malo byť porušené ich základné právo na obhajobu spolu so základným právom nebyť stíhaný inak než zákonným spôsobom.

7. Súčasťou práva na obhajobu je aj právo nahliadať do spisu a byť oboznámený so všetkými dôkazmi vykonanými v priebehu trestného konania, a to počas celého konania, teda aj v prípravnom konaní. Sťažovatelia zároveň vychádzali z textu § 114 ods. 6, resp. § 115 ods. 6 Trestného poriadku a dospeli k záveru, že príslušný záznam musí byť v celosti v príslušnom spise najneskôr bezprostredne pred tým, ako bude prvýkrát použitý ako dôkaz. Pri aplikácii na svoju situáciu sťažovatelia dospeli k záveru, že týmto momentom bolo v ich prípade vznesenie obvinenia. Sťažovatelia preto uzavreli, že ak by mali príslušný záznam z použitia ITP v celosti k dispozícii až po skončení vyšetrovania, bude vážnym spôsobom obmedzené ich právo na obhajobu, pretože predmetné záznamy z použitia ITP sú v trestnom konaní proti nim prakticky jediným dôkazom.

8. Potrebu sprístupnenia záznamov zdôraznili sťažovatelia aj nanajvýš selektívnym prístupom orgánov činných v trestnom konaní pri vyhotovovaní doslovných prepisov týchto záznamov. Uviedli pritom tri nasledujúce príklady: Na strane 43 uznesenia č. k. IV/3 GPt 117/21/1000-27 zo 4. februára 2022 (o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia) je citovaný zvukový záznam zo 16. júla 2021 od 17:01:05 h do 17:22:32 h, kde podľa generálneho prokurátora mal sťažovateľ ■■■■■ povedať: „... *uznesenie o začatí není (nezrozumiteľné slová), tam píšeme čo chceme.*“ V skutočnosti však sťažovateľ ■■■■■ povedal: „... *uznesenie o začatí není list Ježíškovi, že si tam píšeme čo chceme.*“ Na strane 54 uznesenia o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia je citovaný zvukový záznam sťažovateľa ■■■■■ z 18. júla 2021 od 14:08:41 h do 14:58:40 h, pričom tento sa v daný deň a čas vôbec nenachádzal na pracovisku, a teda nemohol byť ani v priestore, z ktorého bol vyhotovený tento zvukový záznam. Napokon na strane 59 uznesenia o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia je znova citovaný zvukový

záznam sťažovateľa [REDAKOVANÉ] zo 17. júla 2021, pričom tento sa ani v tento deň nenachádzal na pracovisku.

9. Na nezrovnalosti v predošlom bode prišli sťažovatelia iba vďaka tomu, že si pamätali kontext a okolnosti udalostí zaznamenaných na príslušnom zázname citovanom v uznesení o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Podľa sťažovateľov to ale celkom jasne ilustruje potrebu konfrontovať prepisy záznamov používaných orgánmi činnými v trestnom konaní so samotnými zvukovými záznamami v celosti.

10. Sťažovatelia rešpektujú, že za určitých okolností môže byť v prípravnom konaní dočasne obmedzený prístup obhajoby k niektorým dôkazom, pokiaľ sa tak deje v dôležitom verejnom záujme (napr. ochrana svedka). V trestnej veci sťažovateľov ale orgánmi činnými v trestnom konaní nebol pomenovaný taký verejný záujem, ktorý by odôvodňoval nesprístupnenie príslušných záznamov v celosti. O to viac, že tieto záznamy z použitia ITP nie sú len menej významným alebo podporným dôkazom, ale v podstate jediným dôkazom, na ktorom zakladajú orgány činné v trestnom konaní obvinenie vznesené proti sťažovateľom.

11. Keďže rešpektovanie práva na obhajobu je jednou z podmienok zákonnosti trestného stíhania, porušením základného práva na obhajobu sa porušuje podľa sťažovateľov aj ich základné právo nebyť stíhaný inak než zákonným spôsobom. Napadnutý zásah (nesprístupnenie záznamov z použitia ITP v celosti) tak porušuje obe predmetné práva.

III.

Vyjadrenie generálnej prokuratúry, krajskej prokuratúry a replika sťažovateľov

12. Ústavný súd vzhľadom na plynutie času (v čase samotného rozhodovania ústavného súdu uplynul približne rok od vznesenia obvinenia sťažovateľom, pozn.) ešte pred predbežným prejednaním ústavnej sťažnosti považoval za potrebné, aby sa k ich ústavnej sťažnosti vyjadrila dozorová prokuratúra, a preto krajskú prokuratúru vyzval, aby sa vyjadrila k dĺžke trestného konania evidovaného pod ČVS: UIS-340/OISZ-2021 (3 Kv 35/21/1100), jeho aktuálnemu stavu a prípadne ku konkrétnym dôvodom, pre ktoré by nazretie do kompletného vyšetrovacieho spisu, resp. sprístupnenie záznamov z použitia ITP podľa Trestného poriadku predstavovalo hrozbu zmarenia alebo podstatného sťaženia vyšetrovania.

13. Na výzvu ústavného súdu odpovedala generálna prokuratúra podaním doručeným ústavnému súdu 5. septembra 2022, ktorého súčasťou bolo aj vyjadrenie krajskej prokuratúry. Generálna prokuratúra vo svojom podaní zhrnula doterajší priebeh trestného konania a následne sa pomerne extenzívne venovala všeobecným teoretickým východiskám k inštitútu nazerania do spisu a sprístupňovania dôkazov, resp. ich zdrojov obvineným osobám v trestnom konaní. Generálna prokuratúra chápe dôležitosť všetkých aspektov práva na obhajobu, no zdôraznila, že aj právo orgánov činných v trestnom konaní dočasne zatajiť dôkazy, resp. ich zdroj obvinenému môžu odôvodňovať viaceré okolnosti, pričom uviedla tri príklady: a) V začiatkoch vyšetrovania môže byť nevyhnutné zatajiť časť zhromaždených poznatkov, aby sa ochránil prameň dôkazov (pred poškodením, zničením alebo inými aktivitami) a zabránilo sa falšovaniu dôkazov. b) Odhalením dôkazu by došlo k ohrozeniu spoločenského záujmu, napr. skutočností podliehajúcich utajeniu (štátne a iné tajomstvo) alebo ochrane legitímnych záujmov tretích (nezúčastnených) osôb. c) Odhalenie dôkazu (resp. jeho prameňa) by spôsobilo ohrozenie individuálnych záujmov, najmä

života a zdravia svedkov. Zároveň vzhľadom na už uvedené výnimky rozlišovala medzi trvalými a dočasnými výnimkami. O trvalých výnimkách platných pre celé trestné konanie hovoríme v súvislosti s ochranou údajov o totožnosti chráneného svedka, ohrozeného svedka alebo svedka, ktorého totožnosť je utajená a krycích údajoch o totožnosti agenta. Pre uplatnenie dočasných výnimiek sa vyžaduje najmä existencia skutočnej hrozby, že by došlo k zmareniu alebo podstatnému sťaženiu dosiahnutia účelu trestného stíhania. Konkrétne vo vzťahu k prípadu sťažovateľov generálny prokurátor uviedol, že záznamy získané využitím ITP sú súčasťou inej trestnej veci (časť je v spise ČVS: UIS-171/OISZ-2021 a časť v spise ČVS: UIS-352/OISZ-2021, pozn.). Zároveň však dosiaľ nebol záznam z viacerých dôvodov v celosti v tejto trestnej veci spracovaný, a teda nebol do vyšetrovacieho spisu ČVS: UIS-340/OISZ-2021 zaslaný. Ani orgány činné v trestnom konaní (vyšetrovateľ Úradu inšpekčnej služby a prokurátor krajskej prokuratúry) takýmto záznamom nedisponujú a s jeho obsahom nie sú oboznámené. Jeho sprístupnenie sťažovateľom je tak reálne nemožné, a preto uzavrel, že po spracovaní záznamu a jeho analýze bude sťažovateľom (najneskôr pri oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania) sprístupnený záznam v celosti, ako sa toho nepretržite domáhajú. Okrem toho generálny prokurátor zdôraznil, že ústavná sťažnosť sťažovateľov bola predčasne podaná, pretože sťažovatelia až po podaní ústavnej sťažnosti (24. marca 2022) využili prostriedok nápravy podľa Trestného poriadku, ktorým je žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa podľa § 69 ods. 1 Trestného poriadku (žiadosť o preskúmanie závažnosti dôvodov odmietnutia nazretia do spisu). Z uvedeného dôvodu možno považovať ústavnú sťažnosť sťažovateľov za neprípustnú.

14. Súčasťou vyjadrenia generálneho prokurátora bolo aj vyjadrenie krajskej prokuratúry. Prokurátor krajskej prokuratúry vo svojom vyjadrení taktiež zhrnul priebeh trestného konania sťažovateľov. Taktiež k žiadosti o sprístupnenie predmetných záznamov z použitia ITP v celosti uviedol, že toto nateraz nie je možné vykonať, a to z dôvodu, že nimi vyšetrovateľ Policajného zboru v konaní ČVS: UIS-340/OISZ-2021 nedisponuje, pretože tieto pochádzajú z vyšetrovacieho spisu ČVS: UIS-171/OISZ-2021, vo vzťahu ku ktorému nemajú sťažovatelia žiadne procesné postavenie. Zároveň ale dodal, že relevantné záznamy z použitia ITP boli do konania ČVS: UIS-340/OISZ-2021 odstúpené práve z konania ČVS: UIS-171/OISZ-2021. Nad rámec vyjadrenia generálnej prokuratúry krajská prokuratúra dodala, že predmetné záznamy z použitia ITP sa v súčasnosti nachádzajú v utajovanom režime pod stupňom utajenia „vyhradené“. Predmetný záznam je podľa krajskej prokuratúry utajovaný a navyše bol vyhotovený v inom spise. Napriek tomu ale krajská prokuratúra uzavrela, že po vykonaní relevantných prepisov týchto záznamov ich bude možné odstúpiť do vyšetrovacieho spisu ČVS: UIS-340/OISZ-2021, kde budú následne sprístupnené sťažovateľom. Krajská prokuratúra následne spochybnila aj tvrdenie sťažovateľov, že predmetné záznamy z použitia ITP sú prakticky jediným dôkazom proti sťažovateľom, pričom podľa krajskej prokuratúry sa jeden zo spoluobvinených sťažovateľov ([REDACTED]) priznal a zároveň usvedčuje sťažovateľov ako svojich spoluobvinených. Napokon krajská prokuratúra síce uznala, že by mohlo byť porušením práva na obhajobu, ak by orgány činné v trestnom konaní umožnili obvineným vyhotoviť si kópiu záznamu až pri skončení vyšetrovania a bez poskytnutia primeranej lehoty na jeho vypočutie, resp. analýzu, preto v tomto svojom vyjadrení vyhlásila, že sťažovateľom po skončení vyšetrovania poskytne dostatočný čas, aby mohli efektívne uplatňovať svoju obhajobu. Zároveň krajská prokuratúra zdôraznila, že jednotlivé záznamy, ktoré sa využívajú v trestnom konaní proti sťažovateľom, im boli sprístupnené.

Krajská prokuratúra nesúhlasila s výkladom § 115 ods. 6 Trestného poriadku, ako ho prezentovali sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti, pričom poukázala hlavne na okolnosť, že obvinenie sa vznáša na základe dôkazne kvalitatívne nižšieho stavu, než je stav na konci vyšetrovania. Obvinenie je teda možno vzniesť aj na základe čiastkového záznamu z použitia ITP, pričom tieto záznamy v celosti je pochopiteľne možné doplniť do konania počas vyšetrovania. Z už uvedených dôvodov teda krajská prokuratúra považovala ústavnú sťažnosť sťažovateľov za zjavne neopodstatnenú.

15. Vyjadrenie generálnej prokuratúry zaslal ústavný súd aj právnemu zástupcovi sťažovateľov s tým, že sa k nemu môže vyjadriť v prípade, ak by to sťažovatelia považovali za potrebné. Sťažovatelia sa vyjadrili podaním doručeným ústavnému súdu 12. septembra 2022, v ktorom nesúhlasili s výhradou generálnej prokuratúry, že ide o neprípustnú sťažnosť. Poukázali na to, že námietku nesprístupnenia dôkazov uviedli aj vo svojej sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia a následne žiadost'ou o sprístupnenie dôkazov, resp. žiadost'ou o preskúmanie postupu vyšetrovateľa. Pri podávaní ústavnej sťažnosti vychádzali z toho, že názor generálneho prokurátora vo vzťahu k ich námietke k nesprístupneniu dôkazov vyjadrený v uznesení, ktorým zamietol ich sťažnosti proti vzneseniu obvinenia, je pre ďalší postup orgánov činných v trestnom konaní formálne záväzný, a teda (zamietavým rozhodnutím generálneho prokurátora o ich sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, pozn.) došlo k vyčerpaniu ich účinných prostriedkov nápravy v danej veci, a preto aj keď podali ústavnú sťažnosť, domnievajú sa, že sa stále môžu paralelne snažiť dosiahnuť zmenu aj prostriedkami podľa Trestného poriadku, pričom toto ich využívanie im nemôže byť na ujmu vo vzťahu k ústavnej sťažnosti. Ďalej sťažovatelia poukazujú na tvrdenie generálnej prokuratúry, že záznamy z použitia ITP nie sú doteraz skompletizované a ani samotné orgány činné v trestnom konaní nedisponujú záznamom, ktorého sprístupnenia sa sťažovatelia domáhajú. Pritom dôvodili, že ak orgány činné v trestnom konaní im vzniesli obvinenie bez toho, aby sa oboznámili s kompletnými dôkaznými prostriedkami, rozhodli tak očividne bez riadneho a dostatočného zistenia skutkového stavu. Sťažovatelia poukázali aj na to, že prepisy záznamov z použitia ITP nie sú podmienkou a ani prekážkou uloženia záznamu v spise, tiež považovali za irelevantné, že tieto záznamy boli získané v inej trestnej veci (ČVS: UIS-171/OISZ-2021). Napokon sťažovatelia zdôraznili, že utajovanie záznamov z použitia ITP považujú za účelovú konštrukciu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, pretože nemôže existovať legitímny dôvod utajovať pred sťažovateľmi záznamy ich vlastných rozhovorov. Sťažovatelia zároveň k svojmu vyjadreniu priložili aj rozhodnutia krajského súdu, ktorými boli prepustení z väzby na slobodu, pričom podotkli, že generálna prokuratúra aj krajská prokuratúra opomenuli v nimi prezentovaných chronológiách ich trestného konania spomenúť rozhodovanie súdov o ich väzobnom stíhaní, ktorého výsledkom bolo konštatovanie krajského súdu o nedôvodnosti ich trestného stíhania.

16. Na základe vyjadrenia generálnej prokuratúry, ktorá vo svojom vyjadrení uviedla okrem iného aj zoznam všetkých príkazov a súhlasov, na základe ktorých boli vyhotovené záznamy z použitia ITP v predmetnej veci, doplnili sťažovatelia petit svojej ústavnej sťažnosti o príkaz prokurátora krajskej prokuratúry č. k. I KO-V-34/2021/1100-7 z 30. apríla 2021 na vyhotovovanie obrazových, zvukových a zvukovo-obrazových záznamov agentom potvrdený rozhodnutím Okresného súdu Bratislava III č. k. Ntt/34/2021 z 1. mája 2021 [v záhlaví tohto uznesenia uvedený pod písm. c)], pretože o tomto príkaze až do oboznámenia sa s vyjadrením generálnej prokuratúry nemali vedomosť, keďže im nebol sprístupnený v rámci utajovanej prílohy vyšetrovacieho spisu.

17. Doplnením svojho vyjadrenia z 18. septembra 2022 sa sťažovatelia ešte vyjadrili k tvrdeniu orgánov činných v trestnom konaní, že záznamy, ktoré žiadajú sťažovatelia sprístupniť, sú utajené pod stupňom „vyhradené“. Poukázali pritom na znenie § 4 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého utajovanou skutočnosťou nemôže byť informácia o nezákonom alebo nesprávnom postupe alebo nezákonom rozhodnutí verejných činiteľov a orgánov verejnej moci ani informácia o trestnej činnosti verejných činiteľov. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia a s ohľadom na okolnosť, že sťažovatelia sú stíhaní za zneužitie právomoci verejného činiteľa, by predmetné záznamy mohli byť utajovanou skutočnosťou iba v prípade, ak by bolo celé trestné stíhanie sťažovateľov neopodstatnené a nezákonné.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na obhajobu [čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru], čo následne predstavuje aj porušenie základného práva nebyť stíhaný inak než zákonným spôsobom (čl. 17 ods. 2 ústavy), a to napadnutým postupom Úradu inšpekčnej služby, krajskej prokuratúry a generálnej prokuratúry, ktorým neumožnili sťažovateľom a ich obhajcovim sprístupnenie všetkých zvukových a zvukovo-obrazových záznamov vyhotovených v ich trestnom stíhaní na základe už uvedených príkazov, resp. súhlasov [písm. a) až g) v záhlaví tohto uznesenia, pozn.].

19. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

20. Ústavný súd prioritne poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje.

21. Právomoc ústavného súdu je totiž vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť

neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci, v tomto prípade orgánov činných v trestnom konaní a súdov (m. m. II. ÚS 573/2022).

22. Podľa ustáleného názoru ústavného súdu trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu. Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú, a to prednostne, napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti, prípadne iné orgány verejnej moci na to určené. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s výnimkami odňatia osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými.

23. Platná právna úprava trestného konania teda plnohodnotne umožňuje sťažovateľom ako obvineným nielen v tomto, ale prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovaným právne účinným spôsobom využiť ustanovenia Trestného poriadku a namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane nimi označených práv. Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprosesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (m. m. IV. ÚS 80/2022, IV. ÚS 212/2022, II. ÚS 373/2022).

24. Trestná vec sťažovateľov sa v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. prípravnom konaní, čo podľa judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09) značne limituje možnosti ingerencie ústavného súdu v tejto fáze trestného konania, navyše keď meritórne zatiaľ všeobecný súd v ich veci nerozhodoval. Z príslušných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľmi, a to tvrdenia o zásadných procesných pochybeniach orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorých malo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľov, potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na odmietnutie obžaloby, podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava trestného konania teda umožňuje sťažovateľom v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd vrátane nimi označených práv, a to pri preskúmaní obžaloby, následne prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých je konajúci súd, teda odvolací súd, prípadne dovolací súd, oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľov o nezákonnosti procesu prípravného konania realizovaného orgánmi činnými v trestnom konaní (m. m. III. ÚS 173/2020, IV. ÚS 532/2020, III. ÚS 156/2021, II. ÚS 585/2021, II. ÚS 17/2022, II. ÚS 48/2022, IV. ÚS 80/2022, II. ÚS 192/2022, IV. ÚS 212/2022, II. ÚS 373/2022).

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že nie je daný dôvod, aby vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľov a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecných súdov. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie už uvedených možností ochrany práv sťažovateľov nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy). Navyše predčasné závery a ingerencia ústavného súdu v tomto štádiu trestného konania by mohli byť, naopak, v budúcnosti v neprospech uplatňovania práv samotných sťažovateľov.

26. Z už uvedeného preto vyplýva, že o podstate námietok sťažovateľov v ich ústavnej sťažnosti bol, resp. bude v konečnom dôsledku príslušný rozhodovať iný orgán verejnej moci. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol pre jej neprípustnosť, t. j. podľa § 132 ods. 2 a § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

27. Ústavný súd vzhľadom na charakter prerokovávanej veci vyzval krajskú prokuratúru ako dozorovú prokuratúru na vyjadrenie ešte pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti najmä z dôvodu overenia si stavu konania. K veci sa vyjadrila generálna prokuratúra s následnou replikou sťažovateľov (čl. III tohto odôvodnenia). Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku a prijaté závery ústavného súdu (body 21 – 25 tohto odôvodnenia) ústavný súd prezentoval obsah týchto vyjadrení, nepovažoval však v rámci princípu zdržanlivosti ani za vhodné v tomto štádiu konania materiálne pristúpiť k prieskumu a hodnoteniu predložených vyjadrení.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľov, ako ich špecifikovali v petite svojej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu